

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3316

Vragen van de leden **Atsma, Koopmans, Schreijer-Pierik, Mastwijk, Jager** en **De Pater-van der Meer** (allen CDA) aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de verwaarlozing van minderheidstalen*. (Ingezonden 16 juli 2008)

1

Bent u bekend met het bericht «Raad van Europa: Nederland verwaarloost zijn minderheidstalen – Uitbrander om taalbeleid»?¹

2

Hebt u kennisgenomen van de rapportage uitgebracht door een comité van de Raad van Europa?

3

Waarom heeft Nederland het comité vijftien maanden laten wachten op een verslag?

4

Waarom is er in het geheel niet inhoudelijk op het conceptrapport gereageerd?

5

Is het lange wachten en het niet reageren een teken aan de wand hoe u met minderheidstalen omgaat?

6

Welke inzet hebt u in het afgelopen jaar en het lopende jaar richting minderheidstalen gedaan?

7

Hoe gaat u om met de aanbevelingen uit het rapport van de Raad van Europa?

8

Welke andere stappen ter stimulering van minderheidstalen gaat u de komende jaren nemen?

¹ Algemeen Dagblad, «Raad van Europa: Nederland verwaarloost zijn minderheidstalen – Uitbrander om taalbeleid», 12 juli 2008.

Antwoord

Antwoord van minister **Ter Horst** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), mede namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (Ontvangen 25 augustus 2008)

1

Ja. In dat verband heb ik ook kennis genomen van de opvattingen van taalexpert Paul Wijnands, die in het genoemde AD-artikel werd geciteerd.

2

Ja.

3

Uit het feit dat Nederland bij de laatste rapportage in het kader van het Handvest voor regionale talen of talen van minderheden vertraging heeft opgelopen, mag niet worden

afgeleid dat ons land zijn verdragsverplichtingen probeert te ontlopen. Integendeel. Juist met het oog op een zorgvuldige rapportage richting de Raad van Europa bleek het nodig tal van andere overheden en instanties te betrekken bij de totstandkoming van een kwalitatief goede rapportage. Dat kostte meer tijd dan voorzien. Dat is ook met de vertegenwoordigers van de commissie van deskundigen van de Raad van Europa gecommuniceerd. Uiteraard ben ik mij ervan bewust dat richting genoemde commissie van deskundigen van de Raad een dergelijke vertraging als bijzonder hinderlijk wordt ervaren. Overigens is Nederland niet het enige land dat op het punt van rapportageverplichtingen vertraging oploopt. Het valt mij op dat een verplichting om eens per drie jaar te rapporteren wordt gezien als een zware belasting, niet alleen in Nederland maar ook bij sommige andere landen die partij zijn bij het Handvest. Nu komen de aanbevelingen pas beschikbaar op een moment dat feitelijk alweer met de nieuwe rapportage moet worden begonnen. Dat is naar mijn oordeel een onbevredigende gang van zaken, immers zo is er in de tijd amper ruimte om ervaring op te doen met

de daadwerkelijke implementatie van de aanbevelingen van de commissie. Nederland heeft daarom op 18 maart bij brief van onze Permanente Vertegenwoordiger in Straatsburg aan de Raad van Europa gevraagd dat ons land de volgende rapportage in de loop van 2010 mag indienen. De commissie van deskundigen heeft nog diezelfde dag bij brief positief op ons verzoek gereageerd¹. Dat neemt niet weg dat er reden kan zijn om de breder ervaren administratieve lastendruk van een driejaarlijkse rapportage nog eens in het Comité van Ministers van de Raad van Europa aan de orde te stellen. Dit zal ik mede in overleg met mijn collega van Buitenlandse Zaken bezien.

4
Dat gebeurt in de volgende rapportage die Nederland zoals gezegd in 2010 indient. Dan zal uitgebreid kunnen worden ingegaan op de wijze waarop de betrokken overheden in Nederland invulling hebben gegeven aan de bevindingen van de commissie van deskundigen. Ook bij vorige rapportages heeft Nederland deze handelwijze gevolgd. Waar nodig zal de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dan wel de beleidsinhoudelijke verantwoordelijke vakminister daarover nader in contact treden met de betrokken decentrale overheden.

5
Integendeel. Zie mijn antwoord op vraag 3. Overigens het begrip minderheidstalen zoals gehanteerd door de vragenstellers dekt niet helemaal de lading van het Handvest. Nederland beschouwt het Fries inderdaad als minderheidstaal en daarom vallen de Friezen, hun taal en cultuur, ook onder de werking van een ander verdrag van de Raad van Europa, t.w. het Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden. Voor de overige talen onder het Handvest geldt dit niet. Het Nedersaksisch en het Limburgs zijn regionale talen in de zin van het Handvest. Het Jiddisj en het Romanes (de talen van Roma en Sinti) zijn op te vatten als niet-territoriale talen.

6
Bij ratificatie van het Handvest heeft Nederland als uitgangspunt gehanteerd dat het vigerende beleid in overeenstemming dient te zijn met de verdragsverplichtingen die

Nederland onder het Handvest aangaat. Daarbij is het niet van belang of het beleid op rijksniveau wordt uitgevoerd, dan wel op gemeentelijk en/of provinciaal niveau. Ook is met ratificatie van de Handvestverplichtingen geen verandering gekomen in de beleidsverantwoordelijkheid van de verschillende overheden in Nederland. Voor de inzet van de betrokken overheden in Nederland richting regionale talen of talen van minderheden verwijs ik u naar bijgaande rapportage.

7
Het rapport bevat niet alleen een aantal aanbevelingen van de onafhankelijke commissie van deskundigen die belast is met het monitoren van de naleving van de verdragsverplichtingen in de lidstaten van de Raad van Europa voor zover zij partij zijn bij het Handvest. Hoe Nederland daarmee omgaat, heb ik hierboven in mijn antwoord op vraag 4 uiteengezet.
Op basis van het rapport van deze onafhankelijke commissie heeft het Comité van Ministers richting Nederland een viertal aanbevelingen geformuleerd. Op deze vier aanbevelingen ga ik kort in:
Aanbeveling 1: versterking van het onderwijs van en in het Fries op alle onderwijsniveaus.
Zie mijn antwoord op vraag 8.
Aanbeveling 2: aannemen van wettelijke en praktische maatregelen om het gebruik van het Fries in gedecentraliseerde rijksdiensten in de provincie Fryslân te garanderen. Op dit punt zal ik in overleg met de provincie Fryslân nagaan welke rijksdiensten in deze provincie gevestigd zijn en hoe het taalbeleid, en dan met name de omgang met de Friese taal, daar in de praktijk functioneert. Als uit dit overleg blijkt dat er noodzaak is tot nadere regelgeving, zal ik daarover in contact treden met de verantwoordelijke vakministers.
Aanbeveling 3: garanderen dat een nationaal taalbeleid voor het Limburgs en Nedersaksisch wordt ontwikkeld, met name op het terrein van onderwijs, in samenwerking met de sprekers en de provinciale overheden.
Zie mijn antwoord op vraag 8.
Aanbeveling 4: garanderen dat een gestructureerde dialoog wordt ontwikkeld met vertegenwoordigers van de sprekers van het Romanes en

maatregelen nemen om het Romanes te beschermen en bevorderen, met name op het terrein van onderwijs, in samenwerking met de sprekers. Er vindt regelmatig overleg plaats met het Landelijk Informatie- en steunpunt Specifieke Doelgroepen (LISD) over het onderwijsachterstandenbeleid. Het LISD is ingesteld om kennis, informatie en expertise rond het onderwijs aan de specifieke doelgroepen, zoals Roma en Sinti toegankelijk te maken en verder te ontwikkelen.

8
Ten aanzien van de Friese taal is het Rijk overeenkomstig de in 2001 ondertekende Bestuursafpraak Friese taal en cultuur (Strcrt. 2001, 125) verplicht om dit jaar een nieuw uitvoeringsconvenant te sluiten voor de periode 2007–2010. Mijn verwachting is dat dit convenant op korte termijn kan worden ondertekend door de verantwoordelijke ministers en de provincie Fryslân.
Verder heeft de commissie-Lodders (de Gemengde commissie decentralisatievoorstellen provincies) in maart 2008 haar eindadvies uitgebracht onder de titel «Ruimte, Regie en Rekenschap». De kern van het advies stoelt op de gedachte dat een effectieve en op vertrouwen gebaseerde samenwerking tussen de drie overheidslagen alleen maar mogelijk is met een eenduidige rollen verantwoordelijkheidsverdeling. De bestuurslaag die verantwoordelijk is voor bepaalde maatschappelijke resultaten, moet die verantwoordelijkheid ten volle kunnen dragen en op zich willen nemen.
In het verlengde hiervan adviseerde de commissie-Lodders om de rijkstaken op het terrein van de Friese taal zoveel mogelijk naar de provincie Fryslân te decentraliseren. Hiertoe volgt de commissie-Lodders het voorstel van de provincie Fryslân om een tijdelijke stuurgroep in te stellen die dit voorstel nader moet uitwerken. Deze stuurgroep zal bestaan uit leden afkomstig van zowel de provincie Fryslân als het Rijk.
In het kader van het Bestuursakkoord Rijk-Provincies dat op 4 juni 2008 tot stand is gekomen, is onder meer afgesproken dat Rijk en provincie Fryslân de voorstellen van de commissie-Lodders inzake de Friese

taal overnemen. Binnenkort zal ik de bedoelde stuurgroep installeren. Met deze beide initiatieven, uitvoeringsconvenant en instelling stuurgroep, zal een begin worden gemaakt met de in het antwoord op vraag 7 geciteerde eerste aanbeveling van het Comité van Ministers van de Raad van Europa.

Gelet op de breed gedragen wens om zoveel waar mogelijk over te gaan tot decentralisatie van rijksbeleid, ben ik niet voornemens voor het Nedersaksisch en het Limburgs een nieuw beleid van rijkswege te ontwikkelen, zoals door de Raad van Europa voorgesteld. Daar is naar het oordeel van de regering ook geen enkele reden toe. Wel is het van belang dat over de ontwikkelingen inzake het Nedersaksisch en Limburgs adequaat wordt gerapporteerd richting Raad van Europa. Daartoe neemt mijn ministerie periodiek contact op met de betrokken decentrale overheden. Verder zal ik binnenkort de aanbevelingen van de commissie van deskundigen inzake het Limburgs en Nedersaksisch onder de aandacht brengen van genoemde overheden, zodat – voor zover van toepassing – zij hiermee rekening kunnen houden bij de ontwikkeling van een eigen taal- en cultuurbeleid, ook in het onderwijs. Daartoe is geen wetswijziging nodig. Immers, sinds 1937 is het wettelijk al mogelijk om de streektaal, waar in levend gebruik, mede te gebruiken als voertaal in het primair onderwijs. De in 2004 tot stand gekomen Wet kinderopvang bevat een soortgelijke bepaling voor kinderopvang in een kindercentrum. Met deze maatregelen, t.w. bestaande wettelijke regelingen en een adequaat provinciaal beleid, wordt uitvoering gegeven aan de in het antwoord op vraag 7 geciteerde derde aanbeveling van het Comité van Ministers van de Raad van Europa.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.